

1. COM ARTICULAR L'AUTOREGULACIÓ PERIODÍSTICA AMB LA REGULACIÓ DELS MITJANS APROVADA PER LA UE.

Les sessions van començar amb l'estudi realitzat per dues investigadores belgues: Muriel Hanot, secretària general del Consell de Deontologia Periodística (CDJ) (Bèlgica) i Alejandra Michel, Cap de la Unitat Legislació i Mitjans de la Universitat UNamur, Bèlgica.

Les dues van presentar un estudi comparatiu sobre les diferents maneres que hi ha a Europa d'enfocar la relació entre la regulació i l'autoregulació dels mitjans i la informació periodística. La qüestió per les autores és com organitzar un sistema en el que es pugui supervisar els continguts periodístics però al mateix temps respectar la llibertat i la independència dels mitjans.

De fet les autores de l'estudi recorden que els periodistes es van organitzar per crear els consells de la informació com una fórmula per posar una barrera a la interferència dels estats en la informació i com una manera d'establir ponts entre la ciutadania i els mitjans.

- a. El primer sistema estudiat es basa exclusivament en la regulació. La llei dona als òrgans reguladors poders sancionadors i els mitjans es veuen obligats a actuar segons la llei per evitar ser sancionats. Aquest sistema presenta alguns interrogants.

El periodisme té un paper vigilant de la democràcia i per realitzar-lo els periodistes han de poder actuar de la manera més lliure possible sense la interferència de l'estat o d'altres elements externs. La llei pot assegurar la llibertat d'expressió i la llibertat de premsa, però regular la informació és una qüestió delicada. Hi ha la possibilitat de que quan es vol limitar el excés periodístics el que s'acabi limitant sigui la llibertat d'informació i el dret del públic a saber.

Així mateix en aquest sistema sorgeix la pregunta sobre de quina manera es pot assegurar la independència dels òrgans que regulen i de les autoritats reguladores. Aquesta independència no està garantida de la mateixa manera a tota Europa, ni fins el mateix punt. Hi ha el perill de que es disminueixi la llibertat i la independència dels mitjans i dels periodistes.

- b. Un altre sistema estudiat és el que considera l'auto-regulació com a única solució per regular els continguts periodístics, sense que intervingui cap altre element extern a la professió.

Per les investigadores aquest sistema garantiria la independència del periodisme, però està en discussió la seva eficàcia. D'una banda, ha de conviure amb òrgans reguladors dels mitjans audiovisuals i, de l'altra, es planteja la pregunta de si l'autoregulació serà prou tinguda en compte per tothom qui actua en un escenari en el que els mitjans de comunicació canvien constantment, tant pels avenços tecnològics com legals.

- c. El sistema més comú a Europa és aquell en què els consells d'informació coexisteixen amb lleis que regulen els mitjans de comunicació. En els casos que afecten la informació i l'ètica dels periodistes el que es tracta és de donar prioritat a l'autoregulació i es recorre a les lleis quan aquesta és ineficaç. Aquest sistema demana el reconeixement ja sigui informal o legal de l'existència dels consells de la informació a Europa.

En aquest sistema, la independència dels consells és fonamental i els legisladors no haurien d'intervenir en el seu funcionament i organització.

CONCLUSIÓ I RECOMANACIONS

L'estudi conclou que el diàleg i la negociació entre els consells de la informació i els organismes que han de fer complir les lleis és absolutament necessari. Han de parlar per resoldre la possible superposició de competències i per evitar doblar la feina.

Perquè aquest diàleg sigui possible, però, cal reconèixer oficialment l'existència dels consells. Si són reconeguts serà possible valorar més la seva experiència i l'acció que porten a terme per promoure la qualitat ètica de la informació i la responsabilitat de qui produeix i comunica les notícies.

Allà on no existeixin consells de la informació, les autores de l'estudi consideren que les diferents administracions haurien de promoure la seva creació. En els casos en que en un sistema convisqui l'autoregulació i la legislació, les estudioses recomanen que es doni prioritat a l'autoregulació perquè és la millor manera de protegir el periodisme. En els casos en què la autoregulació és insuficient, llavors si que caldrà que la llei intervingui, tot i que l'organisme regulador i el consell haurien de posar-se d'acord sobre el tema.

De fet, aquest diàleg es recomana en tots els casos, sobre tot per articular adequadament els dos sistemes de regulació dels mitjans en un mateix territori.

Donada la importància de la llibertat de premsa per les nostres democràcies i el fet que actualment hi ha cada vegada més forces que intenten restringir la llibertat d'expressió dels periodistes, l'estudi acaba recomanant que s'ha de donar suport a la federació dels consells de la informació europeus per tal de promoure i assegurar les seves funcions.